SLIM ERFGOED .BE

www.cultureelerfgoedannuntiatenheverlee.be

Cultureel Erfgoed
Annuntiaten Heverlee

OVER ONS ARCHIEF LEVENDE ERFGOEDSITE DE ERFWEG PUBLICATIES AGENDA CONTACT





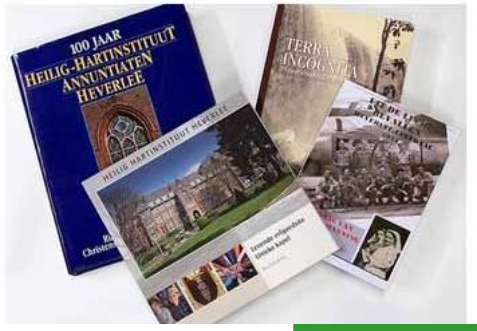



Creatief denken, durven doen

Inhoud sessie

- Evaluatie van het pilootproject
- Evaluatie van het opzet: kansen en uitdagingen van erfgoed in interculturaliteit
- Naar didactische principes

EVALUATIE PILOOTPROJECT

Sterke punten?

Zwakke punten?

Evaluatie

- Enquêtering NT2
- Enquêtering Lerarenopleiding
- Evaluatie door leerkracht OKAN
- Interviews
  - 2 studenten lerarenopleiding
  - 2 externe observatoren/leerkrachten:
    - Jolien De Greef: NT2
    - Dries Horsten: OKAN

Vragen interview

- Sterktes
- Verbeterpunten
- Meerwaarde erfgoed?
- Uitdagingen erfgoed?
- Interculturaliteit?

Doelstellingen

Voeding & huishoudkunde

- Gelijkenissen en verschillen tussen voedings- en huishoudgewoonten vroeger en vandaag verkennen
- Gelijkenissen en verschillen tussen de eigen voedings- en huishoudgewoonten van anderen verkennen

Interculturaliteit

- Zich empathisch opstellen ten opzichte andere gewoontes
- Zich bewust worden van de relativiteit van het eigen culturele referentiekader

Opzet: twinning

Lerarenopleiding – NT2 of OKAN

Partners: Cultureel erfgoed Annuntiaten, UCLL - OKAN Kessel-lo, CLT NT2

Locatie: site Heilig-Hart-Heverlee

Thema: Voeding en huishoudkunde

Wanneer: 2019

10 oktober: NT2

11 oktober: OKAN



Groepering

NT2: duo's

Langs de ene kant denk ik dat het goed is dat je een halve dag met dezelfde persoon werkt, omdat je dan iets meer vertrouwen krijgt, langs de andere kant denk ik, is het leuk dat ze elkaar allemaal eens leren kennen. (JD)

OKAN: kleine groepjes

Wat ik zeker heel goed vond is dat het met kleine groepjes was van telkens 2 of 3 studenten en evenveel OKAN-leerlingen. Eerst was het dan vaak in duo's en daarna met de groepjes en daarna pas met de volledige groep. En dat maakt dat je hen leert om eerst kleinschalig dingen te delen en als ze dat dan een keer of twee gedaan hebben, moeten ze dat doen in de grote groep. Dat maakt dat ze dat iets beter met meer rust doen. (D)

Intro: Carrousel

- Van welke soort muziek houd je?
- Kijk je soms televisie? Wat kijk je graag? Welke film, programma, reportage vind je goed?
- Speel je soms een (gezelschap)spel of game? Welk spel speel je graag?
- Sport je? Welke sport doe je?
- Wie is jouw beste vriend? Wat vind je fijn aan deze vriend?
- Welke feestdag is voor jou heel belangrijk? Hoe vier je die feestdag?
- Wat wilde je worden toen je klein was? (job)
- Wat zou je doen als je heel rijk zou zijn?



Intro: Carrousel

Het is vooral bij de kennismakingsfase dat je de kans kreeg om elkaar beter te leren kennen (SL)

Bij de vragenronde waren sommigen al heel snel uitgepraat. Meerdere open-vragen zou de OKAN leerlingen meer 'uit hun kot lokken' om Nederlands te willen praten. (lk. OKAN)

Wat ik heel goed vond is om te beginnen met eerst gewoon dingen over hun zelf te vertellen. En dan zien de leerlingen ook: ah, kijk, die zijn geïnteresseerd in wat ik te vertellen heb. Het feit dat dat dingen waren van henzelf maakt het voor hen iets gemakkelijker om daarover te vertellen. Dan als ze onmiddellijk over iets van het erfgoed zouden moeten vertellen. En dat heeft hen iets meer zelfzekerheid, om te vertrekken van iets dat zij kennen en de anderen nog niet. (D)

Ik vond dat een beetje lastig omdat de conversaties verplicht waren en dus de eerste stap past niet bij mij. (NT2)

Thema's en werkvormen

NT2: Hoekenwerk

- Gezonde voeding
- Etiquette
- Huishoudkunde
- Bewaring

OKAN: Flipshart ninja

- Gezonde voeding

+ Bereiding gerechten

- Etiquette
- Huishoudkunde
- Bewaring

Ik denk dat het zo goed werkte omdat het dingen waren uit het dagelijks leven. Het heel dagdagelijks en dat maakt het herkenbaar omdat dat iets is waar iedereen mee in contact komt. Het is erfgoed dat heel dichtbij ligt. Als je ander erfgoed zou gebruiken –Rubens bijvoorbeeld - denk ik dat dat toch moeilijker is. (JD)

NT2: Hoekenwerk

STAP 1: Jouw voedingsgewoontes

STAP 2: Gelijkenissen en verschillen

STAP 3: Vroeger

THEMA: BEWARING
STAP 1: JOUW VOEDINGSGEWOONTES
Hoe bewaar je voeding thuis?
STAP 2: GELIJKENISSEN EN VERSCHILLEN
Welke verschillen zijn er wereldwijd in bewaring?
STAP 3: VROEGER
Hoe werd voeding vroeger bewaard?



OKAN: Flipshart Ninja

IEDER tekent + schrijft iets op de flipshart over thema

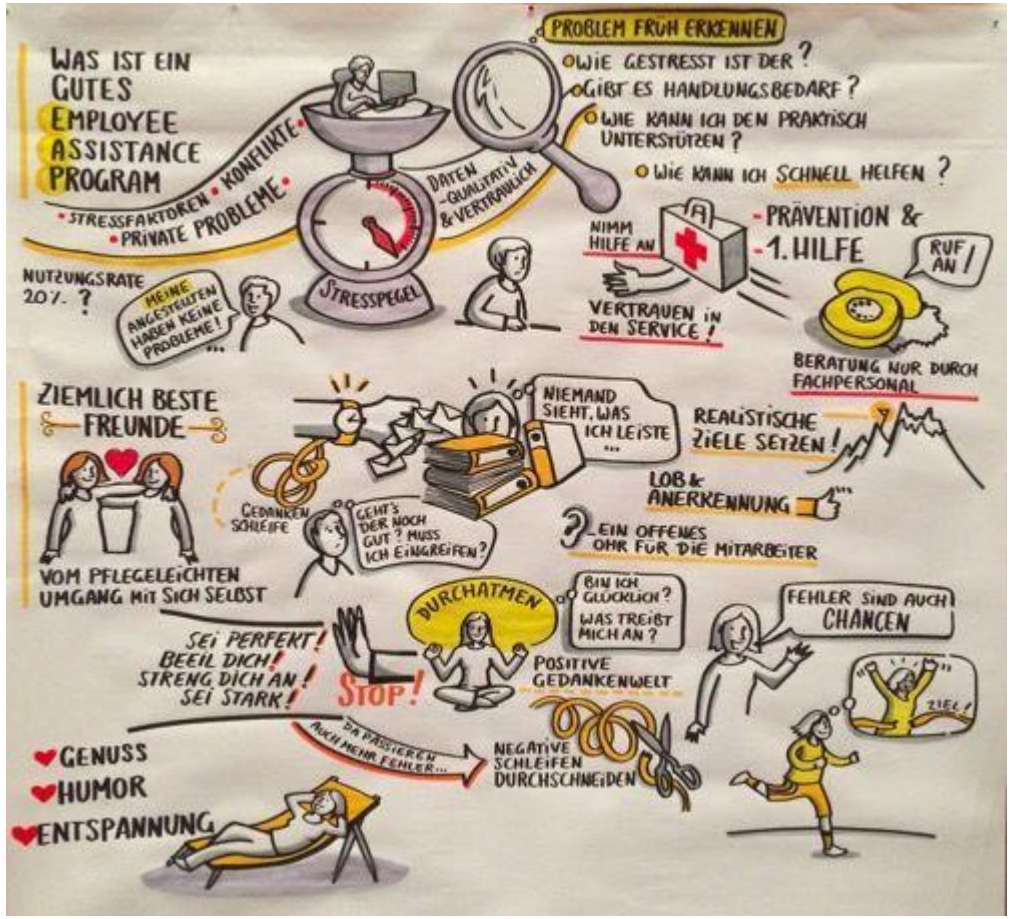

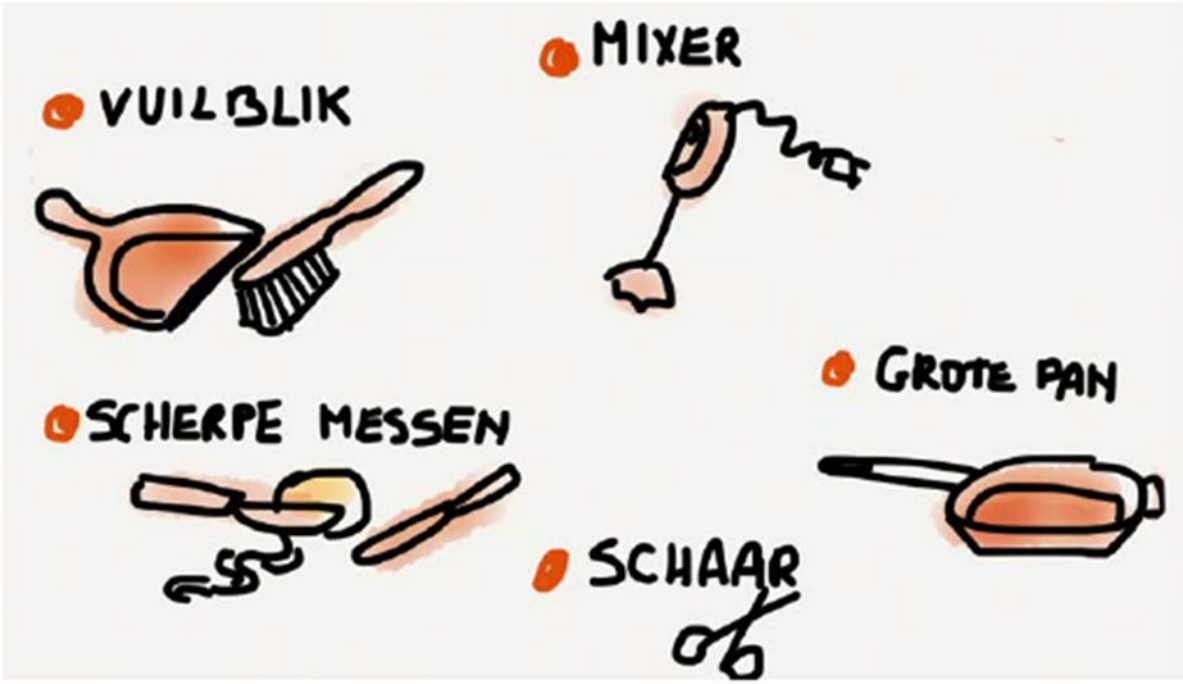

Even oefenen





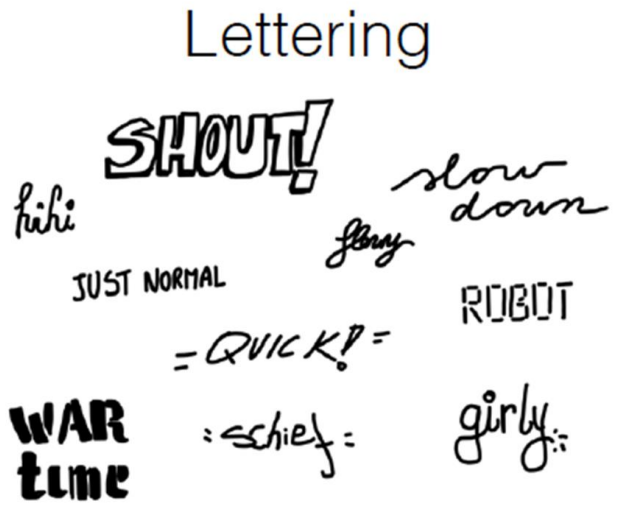



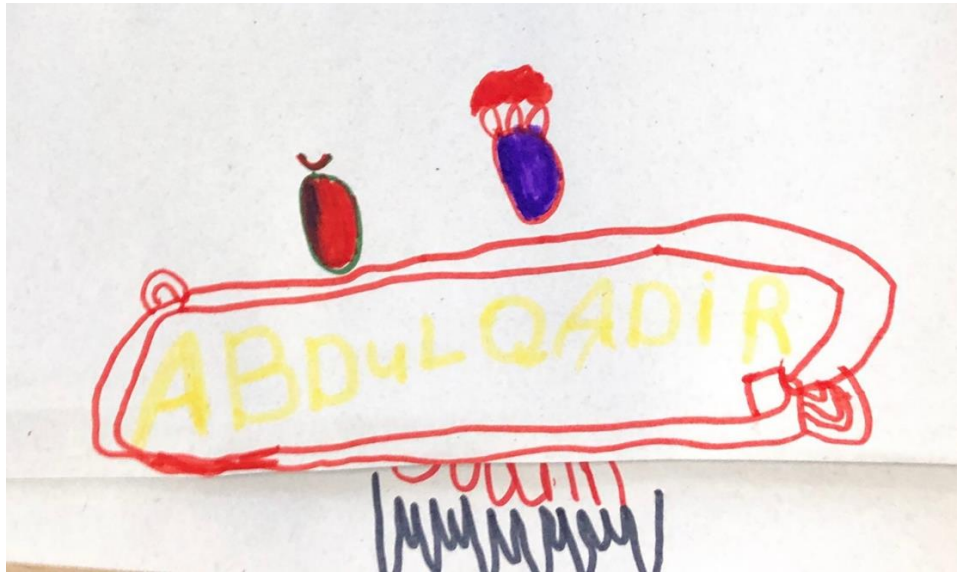

SLIMFREGNEN.BE



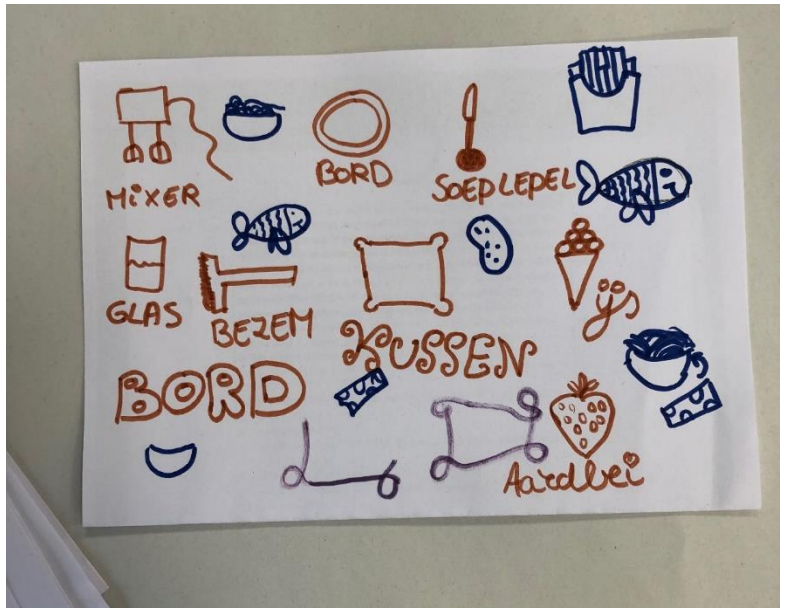

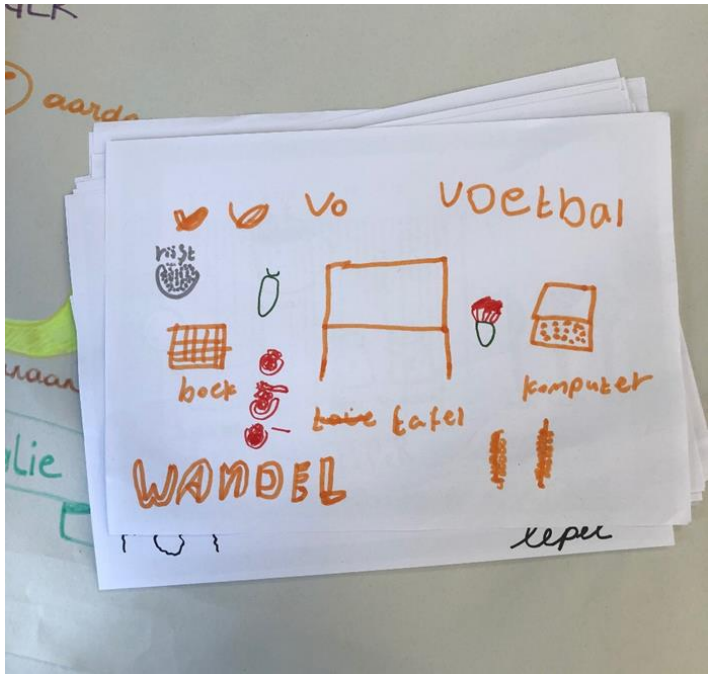

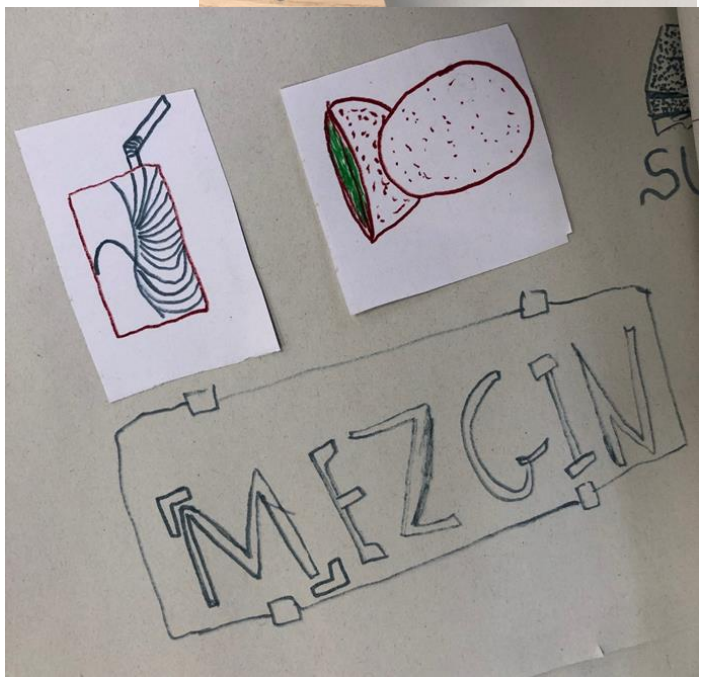

Einde: structuur geven

Frames & speach bubbles

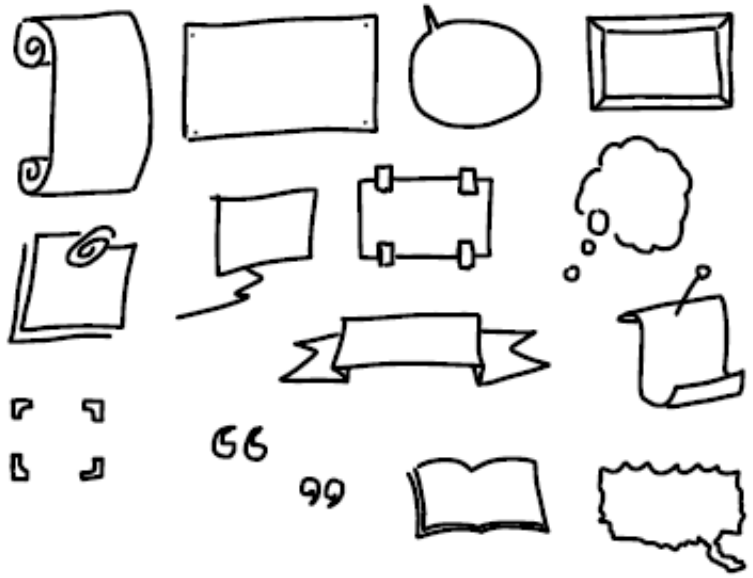

Connectors

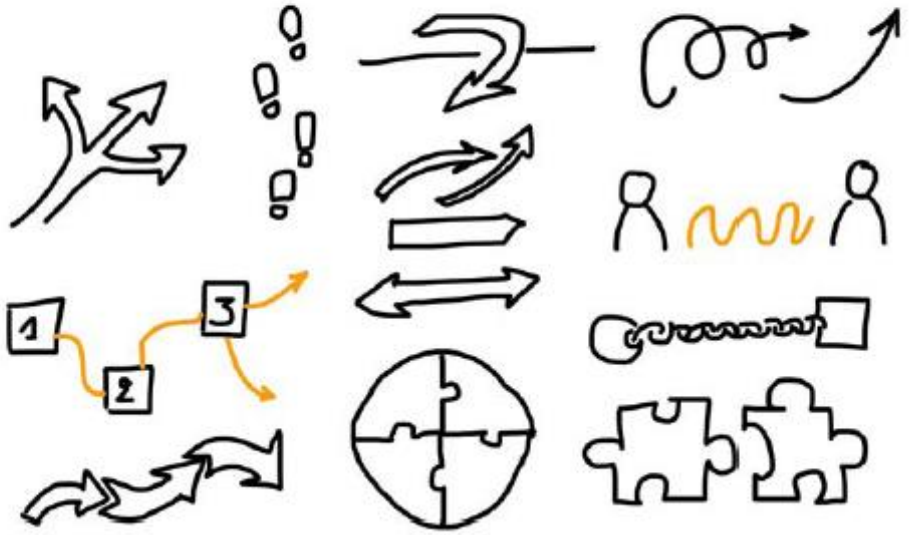



Bespreking

Er was te weinig tijd voor het tekenen. (SL)



SLIMFREGOED.BE

Flipshart Ninja



SLIMFREGNEN.BE

Flipshart Ninja

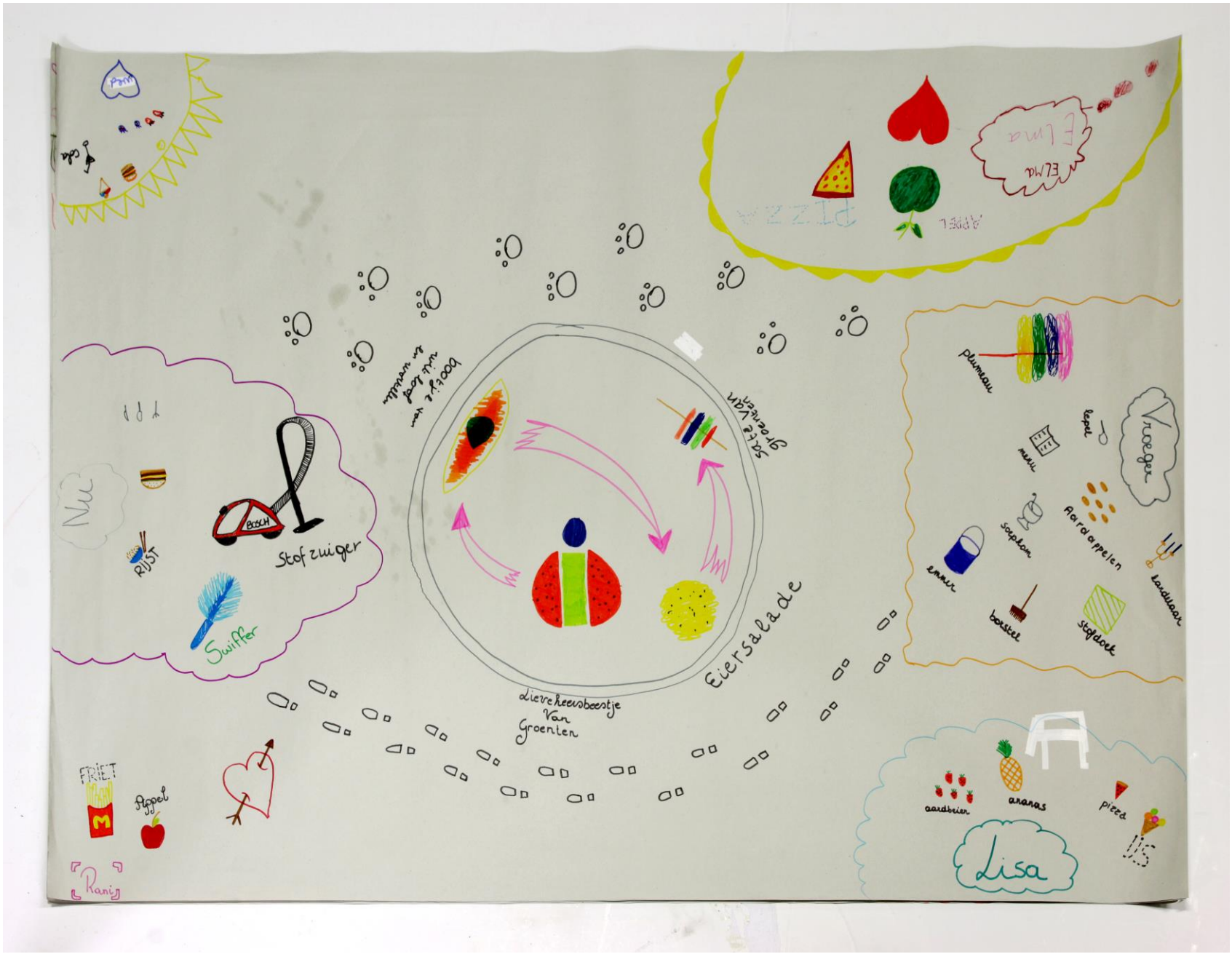

SLIMFREGNEN.BE

Flipshart Ninja



SLIMFREGNEN.BE

Filpshart Ninja

GEZONDE VOEDING

Bespreek jouw voedingsgewoontes



Wat eet jij veel?

Eet jij gezond?

Zie: Actieve voedingsdriehoek gezond?

Waarin verschillen jullie voedingsgewoonten?

Waarin gelijken jullie voedingsgewoonten?

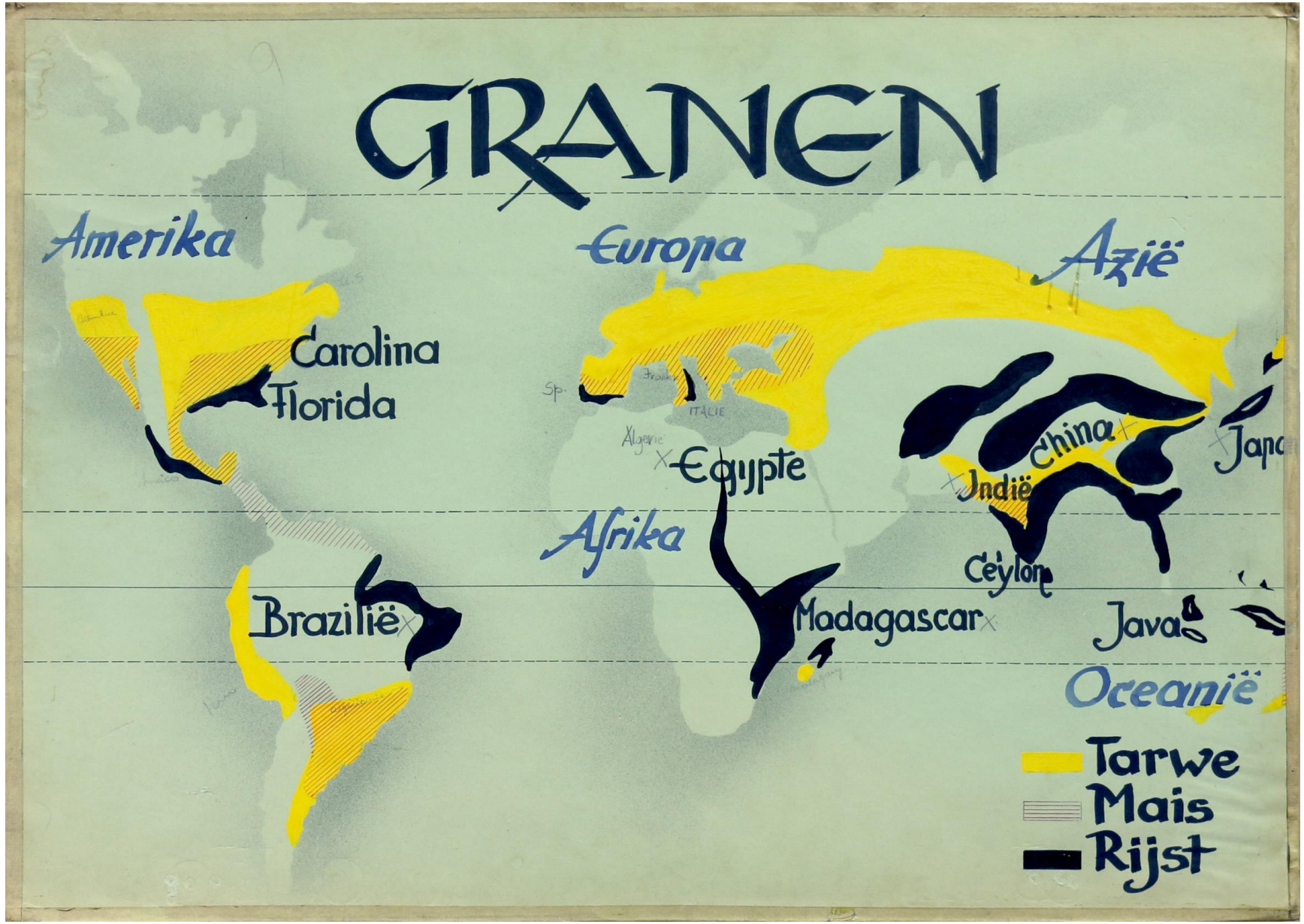

SLIMFREGNEN.BE

WAT ATEN MENSEN VROEGER?

Aardappelen 250 jaar geleden





AARDAPPELEN

Deze kostbare knol, die soms met een zekere minachting werd bejegend, en die nochtans ten volle zijn naam van « brood van den armen man » verdient, is wel het voedingsmiddel dat ons er doorheen helpt in deze zoo lastige omstandigheden. Om den aardappel tot zijn volle recht te laten komen, en er het volle rendement uit te halen, moet men nog weten hoe men hem behandelen moet.

Het zal wel overbodig zijn U te zeggen hoe aardappelen moeten bewaard worden : een droge en koele plaats, lucht en zorgzaamheid (om tijdig de scheuten weg te nemen, en de rotte knollen er uit te rapen) zijn de eenige vereischten.

De toebereiding echter vraagt een beetje meer kennis van zaken. Zoo is het een feit dat een aardappel, die in zijn schil wordt ge-

25

Suiker
75 jaar geleden

Voor het thema gezonde voeding hebben we kunnen praten over de hoeveelheid suiker in voedingsmiddelen. Dat was heel interessant. (NT2)



I938-I939	I99.96I
I945-I946	74.890
I946-I947	97.600
I947-I948	I60.408
I948.I949	I32.I77
I949-I950	I37.995
I950-I95I	I59.500
I95I-I952	I6I.800
I952-I953	I4I.800
I953-I954	I50.253
I954-I955	I57.267
I955-I956	I60.I30
I956-I957	I63.523
I957-I958	I62.230
I958-I959	I65.406
I959-I960	I64.276
I960-I96I	I63.I7I
I96I-I962	I77.878
I962-I963	I74.03I



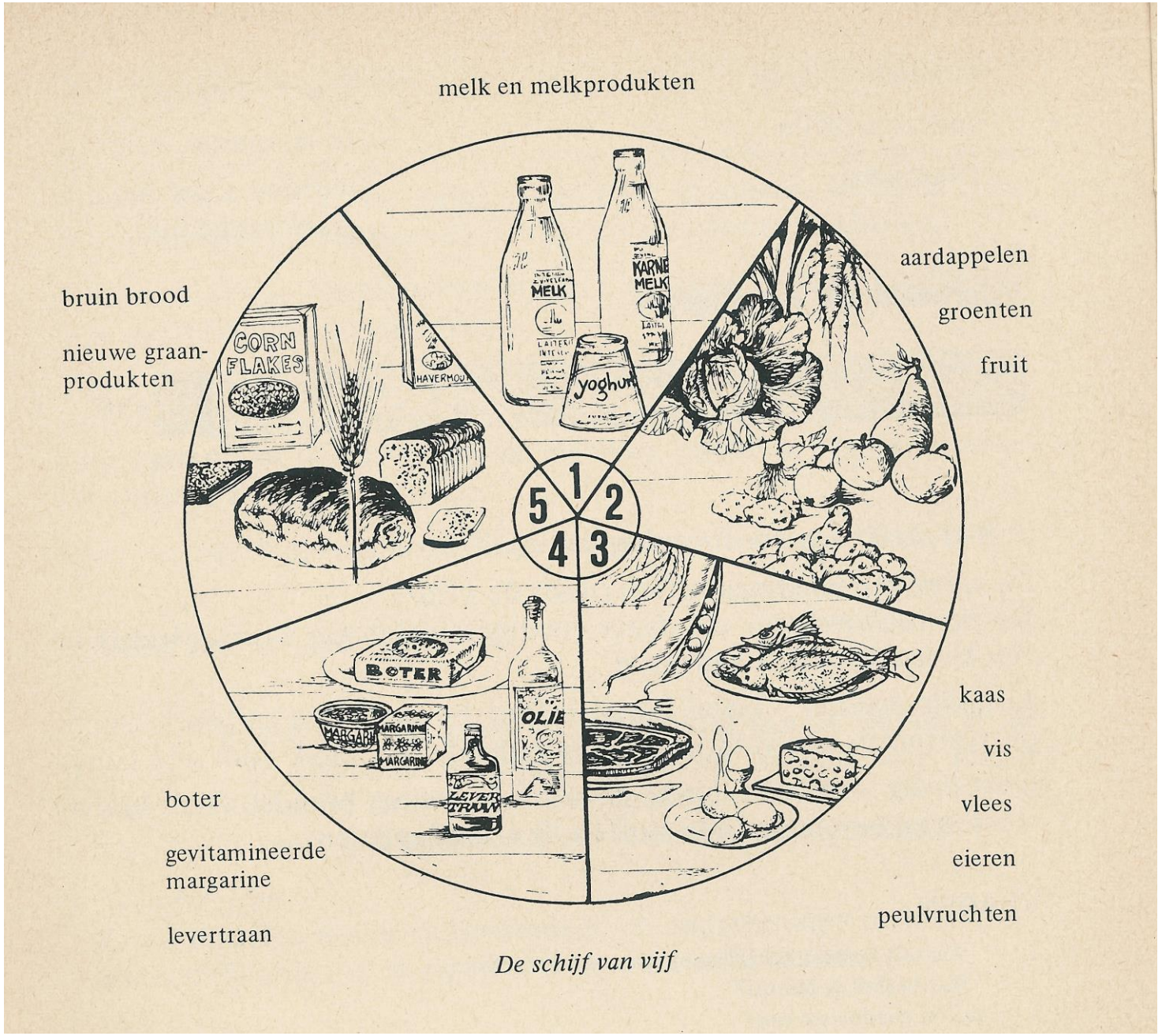

De schijf van vijf

Wat vond België vroeger gezond?

Schijf van vijf
Jaren 1950

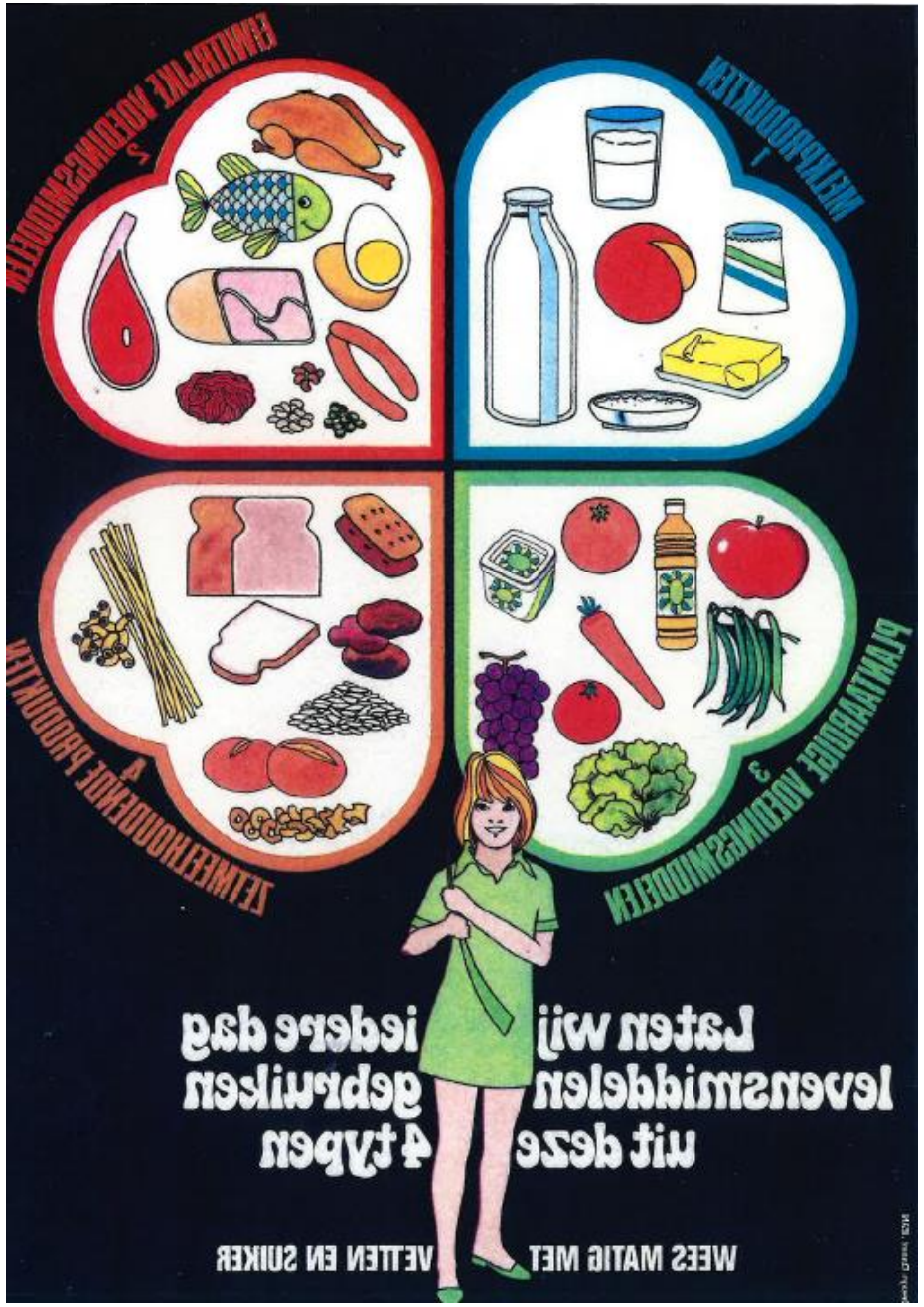

Wat vond België vroeger gezond?

Klavertje 4
Jaren 1970

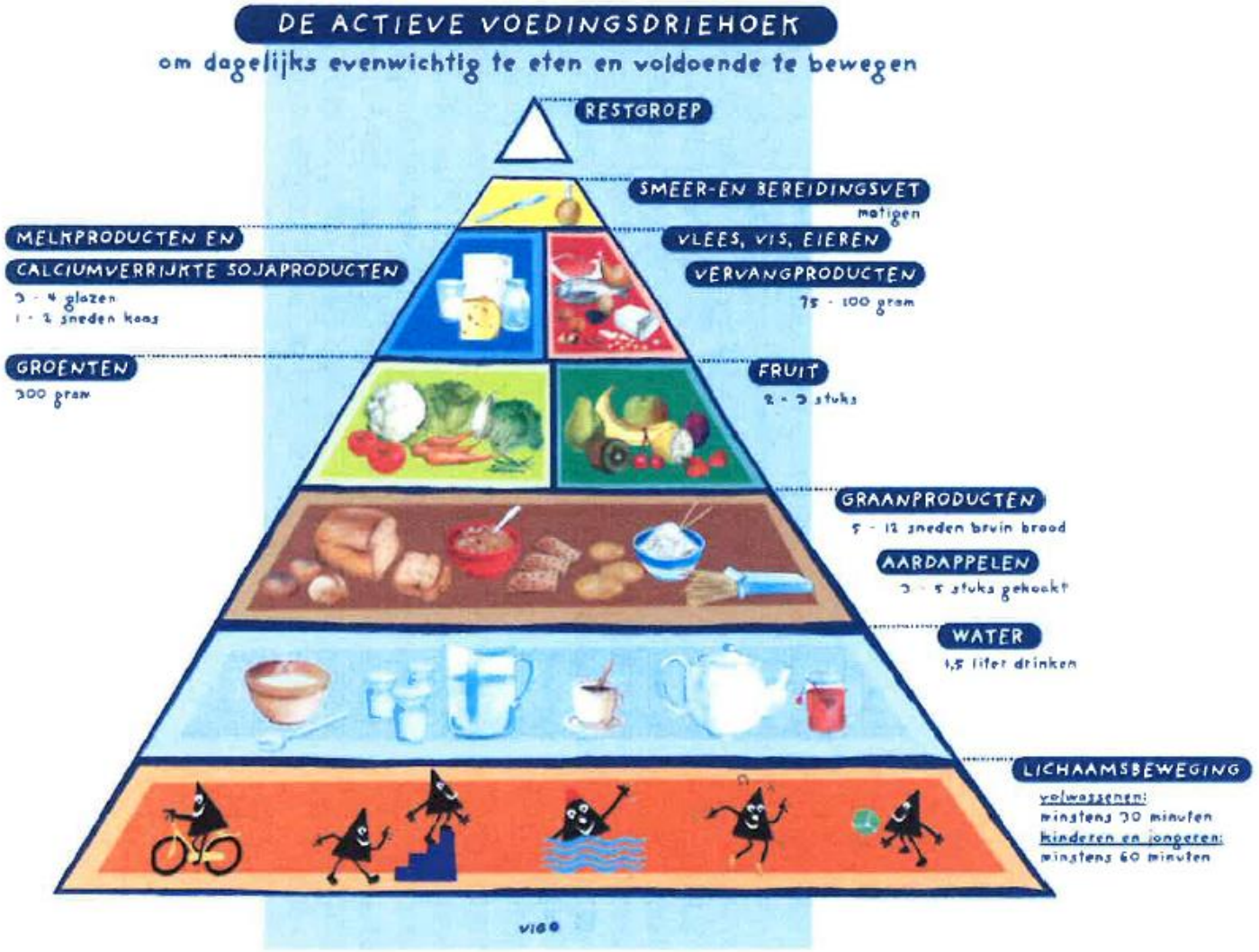

SLIMFREGNEN.BE

Wat vond België vroeger gezond?

Actieve voedingsdriehoek jaren 1990

HUISHOUDKUNDE



SLIMFREGNEN.BE

Waarvoor gebruik je dit toestel?

Ik vond het leuk om te weten waarvoor al dat gereedschap gebruikt werd. (SL)

JOUW TAKEN

- Wat doe jij in het huishouden?
- Welke taakverdeling is er tussen de leden van jouw gezin? (moeder, vader, partner, kinderen, …)
- Wat doe je graag? Wat doe je niet graag in het huishouden?



GELIJKENISSEN EN VERSCHILLEN

- Heb je dezelfde huishoudelijke taken als je groepsleden?
- Wat is hetzelfde? Wat is verschillend?

VROEGER
Huishoudkunde in Heilig Hart

In deze school werden mensen klaargestoomd om het professionele leven op de boeren buiten aan te kunnen: wat moest de vrouw allemaal kunnen?







Poets demonstratie Jaren 1930

VAGEN = VEGEN

AFSTOFFEN

DWEILEN

SCHUREN

Dat demonstreren was wel leuk. Ik zag iedereen ook lachen, omdat dat zo ver weg was van hun. (JD)

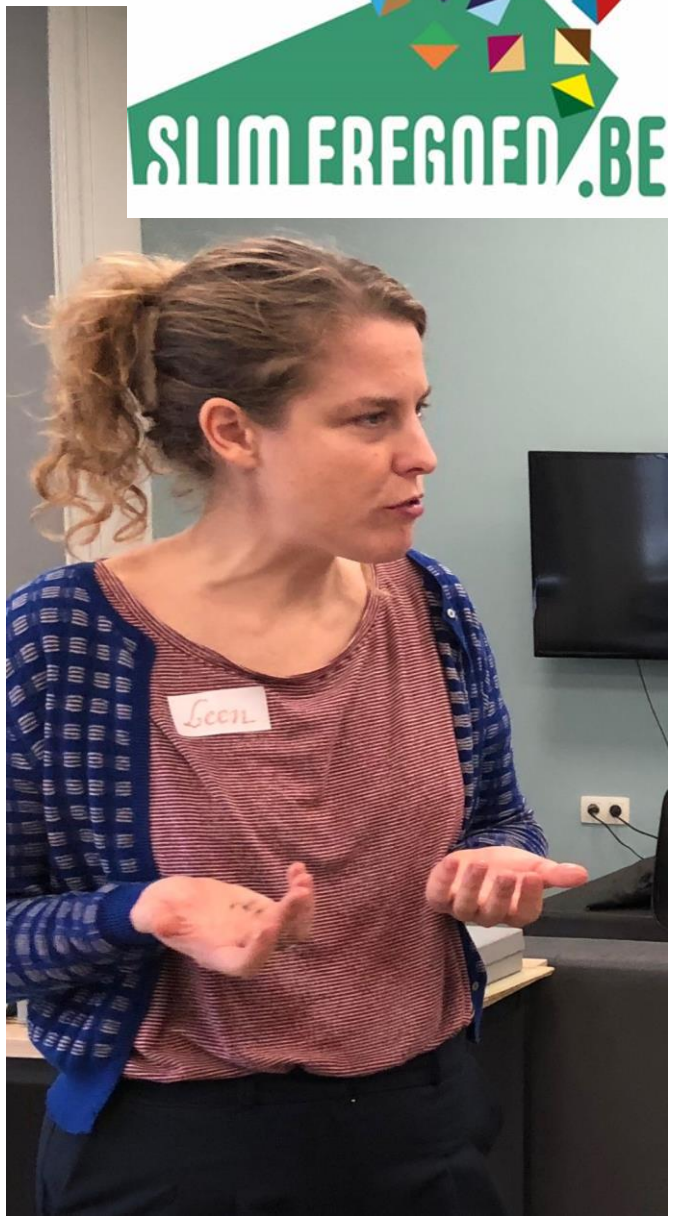

een met langen steel, om in de hoeken en onder de kasten te vagen. Blik.

Werkwijze.

Verplaatsbare meubels bijeen zetten.

Nat zand, zaagmeel, koffiedraf, (alleen voor roode steenen) op den vloer werpen.

Met den vaagborstel het zand met het stof binden.

Met den handborstel onder meubels en nevens muren vagen.

Gansch de plaats keren.

Voorzorgen. — Geen stof maken, meubels of muren niet stooten.

Na het vagen.

De stofvlokjes uit den borstel doen, boven het vuilblik houden. Borstels weghangen. De meubels terug zetten. De plaats verluchten.

AFSTOFFEN.

Wanneer ?

Als na het vagen, het opgewarrelde stof opnieuw gevallen is.

Noodige voorwerpen.

Zacht katoenen doek voor gewone meubels. — Wollen, zijden of fluweelen doeken, soms zeemvel voor fijne meubels. Een borsteltje of kwastje voor hoekjes, insnijdingen en bloemen.

Werkwijze.

Moet van meubilair, ornamenten, deuren, schoorsteenmantels, vensters, enz. het los opliggende stof verwijderd worden, neem dan een zachten doek, vouw de zoomen naar binnen, zorg dat er geen punten uithangen en wrijf voorzichtig en regelmatig het stof van de voorwerpen af, zoodat het hoogste gedeelte het eerst een beurt krijgt. Begint de stofdoek vuil te worden, vou
dan het vuile gedeelte dicht en schud den doek
het raam uit. Is het vertrek bizonder stoffig
dan een vochtigen doek en wrijf de voor
een drogen doek na. Gebruik zoo min m
borstels, omdat het stof dan verstuift en
wordt.

Bemerkingen. — Zooveel mogel
verplaatsen. Stofdoek bijtijds uitklo
tijd uitwasschen. Voorzichtig te w
stukken te maken.

DWEILEN.

Doel.

Het dweilen van vloeren en t
hygiënisch voordeel, dat geen stof i
verspreid wordt.

Opschik bij dit werk.

Blokken, eenvoudig kort kleedje, donkere
schoot.

Noodig gerief.

Zoo mogelijk twee emmers met zuiver water, twee dweilen.

Werkwijze.

Dweilen met heel natte opneemdoek.

Dweilen met uitgewrongen opneemdoek.

Den dweil spoelen, uitwringen en zoo d
lijk den vloer nadweilen (telkens zuiver
).

niet
nders
t raam
uit te
bij,

en
zeep,
plinten.

Stoelen en tafels bijeen zetten.

Een stuk dat ik ook heel goed vond, was toen er aan de hand van een boekje werd overlopen hoe men vroeger moest poetsen. ... Vooral omdat dit geïllustreerd en uitgebeeld werd hoe dat dat gebeurde. Dat uitbeelden en tonen maakt het makkelijk om de taal te vatten en dan wordt het ook meer dan alleen een voorwerp. Dan wordt het reëel en dat maakt het erfgoed ook wat levendiger. (D)

BESPREKING

- Hoe moest je vroeger poetsen?
- Waar moest je op letten bij het vegen, afstoffen, dweilen, schuren?
- Hoe poets je vandaag?



En dat was ook wel leuk dat ze achteraf konden zeggen: wij doen het ook zo.
Maar ik denk dat het soms nog leuker was, als ze het zelf moeten proberen. Dat ze zelf met die materialen moeten tonen: zo kuis ik thuis. En dat er dan iemand tussen komt die zegt: nee, nee, volgens het boekje moet je het zo doen. Dat er misschien iets meer op die manier interactie kan zijn. (JD)

ETIQUETTE

Dozen met erfgoed
Bespreking in groep



Ik vond het heel sterk dat iedereen een aparte doos kreeg met iets totaal anders van voorwerpen in en ook gewoon dat het ging over die voorwerpen. Daar viel die taligheid bijna weg. Dat was heel goed gedaan. (JD)

Voorwerpen en afbeeldingen







Iets minder vond ik in het begin, omdat iedereen in een kringetje stond.
En dan werd gevraagd: wat kan je op de afbeelding zien?
Dan is het misschien voor anderstaligen heel moeilijk om … luidop te spreken voor iedereen. Nu, daar kwamen wel juiste antwoorden. (JD)

Toelichting aan andere groepen



Het was fijn dat iedere groep eerst onderling kon bespreken en dan kon uitwisselen met de andere groep, want iedereen had iets anders. Het moest uitgelegd worden aan elkaar. Dat vond ik wel heel sterk. (SL)



De oude dingen die ze nog hadden hier op school van de Duitsers uit de Wereldoorlog, dat interesseert me wel. Dat vond ik wel tof dat we dat nog zagen, met die tekens. En dat men dat toch ook nog bleef gebruiken, ondanks de gruweldaden die de Duitsers hadden gedaan, was dat wel bestek dat nog altijd handig was. En omdat het duur was om dat te kopen daarna. (SL)

Etiquette jaren 1950

Gedurende de maaltijden.

Wen u er aan om steeds in behoorlijke houding aan tafel te zitten : rechtop, zonder tegen uw stoel aan te leunen, de ellebogen tegen het lichaam.

Neem van jongsaf de gewoonte aan vork, lepel en mes te hanteren, zoals het gebruikelijk is. Men houdt de lepel tussen duim en wijsvinger, en vult hem half om het morsen te beletten. Als de soep genuttigd is, laat dan de lepel in het bord.

Met het mes in de rechter- en de vork in de linkerhand snijdt men het vlees, de aardappelen en groenten.

Vooraleer te drinken, reinigt men de mond.

Wees aan tafel oplettend om het tafelkleed niet te bevuilen. Wees ook behulpzaam, vooral tegenover de jongeren; help hen bij het opdienen en snijd hun vlees. Geef welwillend de schotels door en schenk koffie in voor gans de familie; wees steeds gedienstig aan tafel en tracht zo de taak van uw ouders te verlichten. Reinig mond en handen na het maal.

Te vermijden : Het is onbetamelijk met vork of lepel te zwaaien, met zijn glas te spelen, met zijn eigen vork het opgediende voedsel naar zich toe te halen en luidruchtig te eten.

Wanneer de verschillende schotels op tafel komen, laat u geen ongepaste opmerkingen over de spijzen ontvallen.

Nooit mag men de beste stukken aanwijzen en nog minder het lekkerste stuk uit de schotel zoeken. Wees tevreden met wat men u aanbiedt.

Indien de soep te heet is, bl
om en wacht zo nodig een be

Ten slotte zult gij steeds me
maar eet om te leven ».

Mag aan tafel een gesprek

Zeker, maar op een matige
Men neme in acht nooit met

Een groot aantal wellevend
gebracht worden, doch sommi
alleen op de welvoeglijkheid.
willekeuriger vastgestelde rege
het eten van sommige gerecht
breedvoerig behandeld worder



BEWARING

Verschillende soorten bewaartechnieken



Gelei
Zuur
Pureren
Suikeren

Als ik dat in een volgorde moet gieten, denk ik dat koken het eerste komt (SL)

Konfituur : pompoen - abrikoos.

bokaaltjes in heet water spoelen.

800 g pompoen
200 g abrikozen

pompoen in reepen snijden, schillen en in kleine blokjes snijden
in helf snijden, pit uithalen en in stukjes snijden
samen in pan doen, op de kookplaat zetten, roeren en 15 minuten koken

1 citroen
2 stroopappelen
800 g suiker
2 zakjes vanillesuiker

persen - bij pompoen doen
schil raspen, dan persen, bij pompoen.
bijvoegen
bijvoegen
lees op verpakking = 4 minuten koken.

in bokaaltjes brengen :

- met pollepel in maatbeker
- met maatbeker in bokaal
- met servet de boord zuiver maken
- met servet binnenkant deksel drogen
- bokaal sluiten
- etiket opkleven

Kweepeergelei

spoelen in water, dan

Kweeperen
sap maken
- kweeperen in kleine stukken snijden
- in kookpan doen, onder water gieten.
- heel zachtjes opwarmen tot kookpunt
- en 1 dag laten trekken
- terug opwarmen en door vergiet doen.

1,5 l sap
2 citroenen
1 kg suiker

sap koken
citroenen persen en bij sap doen
suiker toevoegen en 4 minuten koken

bokaaltjes spoelen in heet water

bokalen vullen met gelei
rand zuiver maken met servet
deksel zuiver maken, bokaal sluiten.
etiket opkleven.

Kweepeerenmoes:

- de gekookte kweeperen door roerzeef doen.
- suiker toevoegen, verkitten tot de moes kookt
- in bokaaltjes doen.

Zuur - zoet van augurk ui paprika

Bokaaltjes spoelen in heet water

Zuur-zoet:
1/2 l water
1/2 l azijn
50 g suiker
zout
dilleraad

afmeten
alles samen koken

Augurken
Zout

spoelen, snijden, overstrooien met zout

Ui

uien pellen, in ringen snijden

Paprika

spoelen, zaden verwijderen, in reepjes snijden

De groenten even onderdompelen in zuur-zoet
Bokaaltjes vullen
Overgieten met vloeistof
Rand zuiver maken met servet
Deksel zuiver maken, bokaal sluiten
Etiket opkleven.

Appelen met citroen en gember.

bokaaltjes in heet water spoelen.

suikersiroop:
1/2 l water
500 g suiker

water en suiker samen koken

2 citroenen
stukje gember
appelen.

1 citroen in schijfjes snijden
1 citroen raspen en persen, bij water doen
gember schillen en raspen, bij water doen.

appelen wassen,
in 4 snijden, schillen en in gelijke blokjes snijden.
1 rode appel niet schillen, in blokjes snijden

de appelblokjes even in kokende siroop brengen
bokaaltjes vullen, in elke bokaal schijfje citroen tegen wand
siroop terug koken en bokaaltjes vullen.
rand van bokaal zuiver maken met servet
deksel drogen met servet en bokaal sluiten
etiket opkleven



Confituur maken vond ik het tofst. Dus zelf dingetjes doen. Dat je er mee bezig was. En uiteindelijk ook iets mee naar huis nemen. (SL)



Dit soort activiteiten vragen om overleg. Om al die kleine dingen te bespreken. Ook bij koken: zoiets doms als ik schil dit en jij wast dat. En ondertussen terwijl je bezig bent, kan je gewoon een babbeltje slaan met elkaar en elkaar beter leren kennen. (SL)

Gelei van kweeperen



De sterkste activiteit vond ik het koken omdat dat heel interactief was. Iedereen was ook echt actief bezig met iets en dat gaf ook de kans voor de anderstalige studenten om te praten. (JD)



Die mevrouw had ook zelf effectief les gegeven. En de kans om dat dan echt te beleven is heel rechtuit en best wel grappig (SL)



Wat ik iets zwakker vond was het concrete gebruik van de bronnen die daar lagen. De bronnen lagen daar. Soms is er niets over die bronnen gezegd. Soms werd er gezegd: hier zijn kookboeken, maar heeft niemand dat vast gehad of open gedaan of gelezen wat dat was. Misschien was dat omdat dat heel talige bronnen zijn. (JD)

BEREIDING



SLIMFREGOED.BE

De leerlingen gaan echt aan de slag in een workshop met echt recepten.(D)

Omdat dat met korte instructies is en met kleine groepjes is dat ook voor hen heel bevattelijk. (D)





Groentenhapje.

groenten : witloof
tomaten → 
wortel
rode biet
winterradijs
veldsla
komkommer

eieren : 10 minuten koken – let op : eerst prikken.
tonijn
mayonaise.



Groentensoep.

vetstof : bakolie
uien : schoonmaken, grof snijden - bij vetstof = stoven
courgette : schillen, snijden = toevoegen
pastinaak : schillen, snijden = toevoegen
kervel

groenten stoven, behalve kervel - water toevoegen + kruiden
20 minuten koken.

soep door roerzeef draaien
terug doorkoken - proeven
kervel toevoegen.



Aardappeltaartjes

1kg aardappelen	schillen - koken.
2 - uien -	schoonmaken, snijden
2 courgetten	schoonmaken, snijden
- look : 2 teentjes	pellen, fijn snijden of door lookpers duwen

- cakevormpjes invetten met olie
- aardappelen in schijfjes snijden.
- mengsel maken : diverse aardappelen, courgette, ui, look.
- 4 eieren mengen met 200 g gemalen kaas, peper, zout en bij voorkeur mengsel vlegen - komijn, mengsel maken.
- vormpjes vullen
- afbakken : 20' op 180°C.



Poire Belle Hélène

vanillecroom

1 l melk
80 g suiker
20 g vanillebloem

koken
toevoegen
mengen met 1 dl melk
toevoegen aan kokende melk
in schaaltjes gieten

peren schillen
in 4 snijden – klokhuis uithalen
koken in suikersiroop : 1/2 l. water – 250 g suiker – sap van 1 citr

chocoladesaus

2 dl room koken
100 g chocolade bijdoen – laten smelten

peerstukje op pudoloing leggen, overgieten met chocolade





Het was zeer leuk dat er een kookboekinstructie was. Het is een zeer goede oefening voor de leerlingen. Lezen, ontdekken en stap voor stap iets klaarmaken is voor velen al een zeer grote uitdaging. (lk. OKAN)





SLIMFREGOED.BE

Ik denk vooral aan de momenten waarop Magda de leerlingen echt aan het werk zet. Dat was vooral ook heel duidelijk van taal en dan zijn ze ook heel actief. (D)





SLIMEREGOED.BE





Het koken was ook fijn door de goede begeleiding van de studenten. Een een-op-een relatie zorgt ervoor dat de leerlingen sneller feedback krijgen. (lk.OKAN)

EVALUATIE PILOOTPROJECT

Sterktes punten?

Zwakke punten?

Verbeteracties? Suggesties ter verbetering?

EVALUATIE OPZET

Welke kansen en uitdagingen biedt erfgoededucatie bij het werken aan interculturele competenties?

Meerwaarde erfgoed Studenten lerarenopleiding?

Ik vind deze thema's interessant		
Eens	80%	16
Oneens	15%	3
Geen mening	5%	1

Ik vind het interessant om te weten hoe het hier vroeger was		
Eens	60%	12
Oneens	20%	4
Geen mening	20%	4

Ik heb veel geleerd		
Eens	60%	12
Oneens	10%	2
Geen mening	30%	6

Het is interessant om te weten hoe de mensen hier vroeger hebben geleefd en hoe dat dat veranderde. (SL)

Dat het uit 'de oude doos' kwam, was voor mij niet per se een meerwaarde. (SL)

Het is fijn om terug te blikken naar het verleden om vandaag beter te begrijpen en beter te appreciëren waar je vandaag staat. (SL)

Meerwaarde erfgoed NT-studenten?

Ik vind deze thema's interessant	
Eens	8
Oneens	
Geen mening	1

Ik vind het interessant om te weten hoe het vroeger was	
Eens	7
Oneens	1
Geen mening	

Ik heb veel geleerd	
Eens	8
Oneens	
Geen mening	

Ik vind het interessant om te praten over hoe deze dingen hier waren zodat we de Belgische cultuur beter leren kennen. (NT2)

Ik vind dat deze activiteit heel leuk was. We leerden meer dingen van deze activiteit. (NT2)

Versterkt erfgoed interculturaliteit?

Ik vond het over het algemeen heel sterk dat ze altijd vertrokken vanuit die heel concrete situatie van het Heilig Hart instituut. En dan werd altijd te vraag gesteld: hoe is dat bij jullie. Iedereen werd direct betrokken. Ik merkte ook dat heel veel mensen die ervaring wilden delen. (JD)

Nu moet ik opletten dat ik niet een nationalistisch discours ga varen, maar ergens is het wel belangrijk om te weten welke cultuur en tradities er zijn in een bepaald gebied omdat het toch altijd een beetje de mensen die daar wonen en geleefd hebben definiëren.
Dat nodigt ook wel uit om de ander te vragen wat diens gangbare praktijken waren in hun cultuur, in hun verleden en dan vandaag. (SL)
(SL)

Versterkt erfgoededucatie interculturaliteit?

Studenten lerarenopleiding

Dankzij deze thema's kon ik gemakkelijk gesprekken voeren		
Eens	85%	17
Oneens	0%	0
Geen mening	15%	3

NT2 studenten

Dankzij deze thema's kon ik makkelijk gesprekken voeren	
Eens	4
Oneens	1
Geen mening	

Versterkt erfgoededucatie Interculturaliteit?

Er was heel veel beeldmateriaal, materiaal dat ze konden aanraken, dat ze mochten gebruiken en dat was, denk ik heel sterk, zeker voor leerlingen die minder taalvaardig zijn. (JD)

Ik denk dat je dat ook wel met andere dingen kan doen. Heel vaak doen we interacties op basis van één of ander handboek, met dikwijls goede oefeningen, maar ik denk toch dat dat authentiek materiaal, die bestaande dingen, dat dat meer interesse wekt, dan wanneer het fictieve oefeningen zijn. Authentiek materiaal vind ik toch wel belangrijk, ja. (D)

Versterkt erfgoededucatie Interculturaliteit?

Onbekend maakt onbemind.

Dat geldt voor hun tradities, maar ook voor de oude tradities van ons. Dat is een wisselwerking.

De studenten die er waren, steken er eigenlijk ook veel van op. Evenveel als de leerlingen. Dat geeft sowieso wel wat interesse, denk ikespect voor dat erfgoed. (D)

Ik weet niet zo zeker of ik gewerkt heb aan mijn interculturele competenties. We hebben gesproken met de NT2 studenten en over hun gewoontes en zo, maar ik denk dat één dag iets te kort is om elkaar echt te leren kennen. (SL)

In hoeverre werkt erfgoed verbindend?

Het erfgoed toonde eigenlijk vooral de gelijkenissen. … Ik wil nu niet zo cru zijn om te zeggen: vrouw aan de haard, maar het had er wel wat van weg. Mijn gesprekspartner deed eigenlijk het hele huishouden. Alles wat vroeger geleerd werd, wat vroeger gedaan werd, de rol van de vrouw, dat gold om het cru uit te drukken, eigenlijk ook nog een beetje voor haar. Cho ja dat is dan een gelijkenis. (SL)

Ik denk dat erfgoed zowel verenigend als verdelend kan werken. Het kan verenigend werken als verschillende mensen willen leren van andere culturen. Maar er zijn ook altijd mensen die hun eigen erfgoed en cultuur belangrijker vinden dan de rest, waardoor ze eigenlijk afstand nemen van de anderen.
Op deze dag was het erfgoed verbindend. Iedereen was heel vriendelijk voor elkaar en praatte veel met elkaar. (SL)

Leeractiviteiten studenten lerarenopleiding?

Er was voldoende afwisseling		
Eens	74%	14
Oneens	16%	3
Geen mening	11%	2

Er was te veel uitleg		
Eens	26%	5
Oneens	68%	13
Geen mening	5%	1

Ik heb liever meer doe-activiteiten		
Eens	74%	14
Oneens	21%	4
Geen mening	5%	1

Ik heb liever meer uitleg		
Eens	11%	2
Oneens	74%	14
Geen mening	16%	3

Ik voer liever meer gesprekken		
Eens	47%	9
Oneens	26%	5
Geen mening	26%	5

Iets meer doe-activiteiten is beter. Met luisteren kom je niet altijd in contact met de anderen dan hoor je gewoon wat er gezegd wordt. Het luisteren mag wel iets minder. (SL)

Didactisch opzet Studenten NT2?

Ik zou meer tijd voor elk thema kunnen hebben. Ik voel mezelf opgejaagd. (NT2)

Er was te veel uitleg	
Eens	3
Oneens	6
Geen mening	

Ik heb liever meer uitleg	
Eens	3
Oneens	6
Geen mening	

Ik voer liever meer gesprekken	
Eens	4
Oneens	5
Geen mening	

Ik heb liever meer doe-activiteiten	
Eens	5
Oneens	4
Geen mening	

Leeractiviteiten OKAN-leerlingen?

Leerlingen gaven aan dat ze meer van hun stoel wilden komen. (lk. OKAN)

De namiddag was zeer talig. De sterke leerlingen verstonden het meeste en waren mee met het verhaal, maar de uitleg was te lang alvorens ze er iets mee moesten doen. (lk. OKAN)

Hoewel ik wel denk dat erfgoed bij de iets oudere groep nog beter tot uiting komt. Dat erfgoed zich daar beter toe leent, omdat – ik merk dat ook bij mijn eigen leerlingen van 12 tot 14 – dat erfgoed sowieso niet zo dicht bij hun bed staat. (D)

Bij de meeste activiteiten was de onderlinge dialoog heel gestructureerd van: nu mogen jullie eventjes praten over en ik weet niet of het dan even spontaan werkt.

Ik denk dat het belangrijk is dat ze zelf aan de slag gaan met dat erfgoed en niet direct een uitleg geven.

Het is beter dat ze eerst zelf kunnen zoeken: aan wat doet mij dat denken van thuis: wat kan het zijn? En dat er dan een uitleg volgt, Dat hoeft niet per sé te zijn: van hier dat is het. Dat is net het voordeel aan dat erfgoed dat dat materieel is. Dat je kan testen en proberen. (JD)

Hoe ervoeren studenten lerarenopleiding de begeleiding?

De begeleiders zorgden dat ik me goed voelde		
Eens	72%	13
Oneens	6%	1
Geen mening	22%	4

De begeleiders waren enthousiast		
Eens	100%	18
Oneens	0%	0
Geen mening	0%	0

De begeleiders maakten alles heel duidelijk		
Eens	89%	16
Oneens	11%	2
Geen mening	0%	0

Jullie gaven het goede voorbeeld. Klinkt simpel, maar verdient een grote weerklank! Ik ben fan!



Hoe ervoeren de NT2 studenten de begeleiding?

De begeleiders zorgden dat ik me goed voelde	
Eens	9
Oneens	
Geen mening	

De begeleiders maakten alles heel duidelijk	
Eens	8
Oneens	1
Geen mening	

De begeleiders waren enthousiast	
Eens	9
Oneens	
Geen mening	

Met jullie enthousiasme … jullie zullen het beste bereiken (NT2)



Alles was keigoed, van de organisatie tot de concrete invulling en de uitvoering ervan! (SL)

Dat is iets waar ik me aan wou spiegelen later. (SL)

Ik ben heel enthousiast. Ik vond het allemaal heel super. En organisatorisch stak het ook allemaal heel goed in elkaar. (SL)

Heel leuke ervaring! (SL)

Dit is het niveau dat ik wil bereiken. (SL)

EVALUATIE OPZET

Welke kansen en uitdagingen biedt erfgoed

bij het werken aan

interculturele competenties?

HOE VALORISEREN?

Wat is inspirerend voor andere scholen?

In hoever toepasbaar in andere scholen?

Hoe kan de erfgoedsector/onderwijs geïnspireerd worden om aan interculturaliteit te werken?

Wat heeft de erfgoedsector/onderwijs daarvoor nodig?

Hoe kan zo'n aanbod er uit zien?

Hoe moet erfgoed ontsloten/ter beschikking gesteld worden?

Moeilijkheden

Een kookactiviteit is dan natuurlijk iets moeilijker haalbaar. Als een school een eigen keuken heeft, kan dat, maar dat is niet gegarandeerd. Dus dan moet daar wel iets anders op voorzien worden. (JD)

Stel dat we naar een typische Vlaamse school zou gaan, hoe betrek je daar dan andere culturen in? Jullie hadden twee scholen betrokken, maar dat is organisatorisch ne moeilijke. (JD)

In de meeste klassen zitten verschillende culturen. Dus ik denk dat het op zich met klassen binnen eenzelfde school wel kan gaan, maar dat is op voorhand moeilijk te zeggen. (JD)

Mogelijkheden

Ik denk dat dat met de hoeken die jullie nu hebben, … dat het materiaal van het Heilig Hart ook in andere scholen kan werken. (JD)

NAAR DIDACTICHE PRINCIPES

Hoe ontwerp je een leeromgeving in erfgoededucatie die effectief werkt aan interculturaliteit?

Denkoefening

Individueel: bedenk een heel concreet project/les die effectief werkt aan interculturaliteit?

Groep: welke didactische principes maakte dit project/les een sterke interculturele leerervaring?

Groep: in hoever werden deze didactische principes toegepast in dit pilootproject?